

Говор чланице Сталне делегације Парламентарне скупштине БиХ у Парламентарној скупштини Савјета Европе Азра Хаџиахметовић на редовном засједању ПС Савјета Европе у оквиру теме "Функционисање демократских институција у Босни и Херцеговини"

Стразбур, 26. јануар 2010.

"Дозволите ми да на почетку поздравим данашњу расправу о БиХ и изразим наду да ће подстћи многе на размишљање о рјешавању проблема везаних за моју земљу. Овај одличан извјештај, нажалост не кореспондира и одличном стању у БиХ. Али, као што знамо, за ружну слику у огледалу, не треба кривити огледло. Због тога честитам извјестиоцима – госп. М. Cavusorlu и госп. К. Sasiju на добро осликаним проблемима, објективној анализи и селекцији приоритета потребне акције.

Да је уставна материја од посебне важности за БиХ, говори и оцјен сваког проблематичног подручја анализе у овом извјештају која говори да је БиХ мало напредовала и да одсуство уставних реформи негативно утиче на функционисање демократских институција и провођење реформи у другим областима. На такве констатације можемо наићи и у оцјенама стања у Бриселу, Washingtonu и др. И ми у БиХ свјесни смо овог проблема. Одатле и логично питање: Зашто?

Зашто се и након петнаест година од потписивања Дејтонског мировног споразума и огромног ангажмана међународне заједнице изричу овакве оцјене? Какот о да више пута инициране расправе о уставним промјенама нису дале резултате? Зашто су у расправама ове врсте унутар БиХ најспорнија питања везана за подручја о којима су се раније читовали и ова Скупштина, Венецијанска комисија, Суд за људска права, Европска унија, Вијеће за имплементацију мира, Амерички конгрес и др?

Како то да свако јачање аргумената у прилог неопходних промјена истовремено јача политичке тензије и антидејтонски реторику, отварајући врата за политиканске маневре ентитета у коме су блокада, опструкција, подривање

уставног поретка и сл. постали саставни дио нађег живота?

Као што знате, уз снажан ангажман међународне заједнице, посебно САД, 1995. потписаан је Дејтонски мировни споразум који саржи неколико анекса исте специфичне тежине – нпр. Анекс IV који се односи на Устав, Анекс VII – регулише повратак избјеглица и расељених, Анекс X – односи се на улогу међународне заједнице, посебно ОХР.

Данас, 15 година послје, носимо се са проблемима неимплементације Анекса ВИИ. Како наглашава и овај извјештај, 120 000 расељених особа у БиХ чека на повратак. Уз то, имамо и ентитетски вето на Стратегију за повратак и потпуно одсуство заједничког интереса да се овај проблем ријеши, одакле и проблеми везани за попис становништва, како и извјештај наводи .

Да се расправа о уставним промјенама мора смјестити у глобални контекст испуњавања циљева Дејтонског мировног споразума, говори и ситуација коју имамо као резултат имплементације овог Анекса. Подсјећам, дејтонска уставна структура предвиђа да се БиХ састоји од два мултиетничка ентитета. Нажалост, опструкције повратка избјеглица створиле су готово моноетничку слику ентитета РС, што је отворило низ других проблема. Тако је начин доношења одлука претворио ентитетско гласање у етничко, повећевајући неједнакости у БиХ. Етнички монопол у РС појачан и политичким монополем једне странке, резултирало је монополским понашањем у БиХ. Функционисање државних институција, реформе, европски пут , улога међународне заједнице, као нпр. страних судија и тужилаца, ОХР, дозиране су вољом РС.

У оваквој ситуацији апели локалним политичарима да сами промијене уставну структуру изгледају као позиви на статус quo. Ово тим више што се и свако јачање државних институција, од стране РС тумачи унитаризмом, централизацијом и слично.

Пажљиви аналитичар овог извјештаја пронаћи ће многе аргументе у прилог оваквим констатацијама.

Даме и господо,

Дозволите ми да на крају посебно подвучем потребу новог приступа и нових уставних рјешења, на које позива и овај извјештај. Амбијент у којем живимо

дио је међународног ангажмана на мировном споразуму. Стога је илузија очекивати да ми сами можемо изаћи из ових проблема. Потребан је озбиљан и хитан ангажман међународних институција, партнера и пријатељских земаља. Ми у БиХ не очекујемо ништа виђе од нормалног животног амбијента и ништа мање од уобичајених стандарда на које се и ви позивате". (крај)